

GEORGIJ

ANCHISKHATI KOOR & GOBI KOOR

GIA KANTSJELI

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

NEIN

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

FLUIT	Jeannette Landré
HOBO	Bart Schneemann
	Irma Kort
KLARINET	Harmen de Boer
	Gerrit Boonstra
FAGOT	Gretha Tuls
	Marieke Stordiau
SAXOFOON	Johan van der Linden
	Willem van Merwijk
HOORN	Ron Schaaper
	Mirjam Steinmann
TROMPET	Floris Onstwedder
	Bas Duister
TROMBONE	Jaume Gavilan
BASTROMBONE	Brandt Attema
CONTRABAS	Boris Oostendorp
PERCUSSIE	Malika Maminova
	Yonga Sun

4 OKT **AMSTERDAM PODIUM MOZAÏEK** VOORPREMIÈRE (UITVERKOCHT)

5 OKT **UTRECHT TIVOLIVREDENBURG** *

10 OKT **EDE CULTURA** MET JONGNBEOST I.S.M. PROEFKAMERMUZIEK *

12 OKT **AMSTERDAM MUZIEKGEBOUW AAN 'T IJ** * (UITVERKOCHT)

13 OKT **ARNHEM MUSIS** *

14 OKT **ENSCHDE GROTE KERK** *

15 OKT **HAARLEM PHILHARMONIE** * (UITVERKOCHT)

18 OKT **DEN HAAG ZUIDERSTRANDTHEATER** *

19 OKT **TILBURG THEATERS TILBURG** *

* inleiding door Saskia Törnqvist

Het NBE nodigt je na de voorstelling natuurlijk weer van harte uit voor het afterconcert door het NBE en hun gasten.

GEORGIË

PROGRAMMA

MINIATURE NO. 1

DAUKAR CHEMO PANDURO

TU ASE T'URPA IQ'AVI

CHONA

MINIATURE NO. 2

THE JOYFUL HOST

MINIATURE NO. 7

MINIATURE NO. 11

MINIATURE NO. 8

FUNERAL SONG

CHOCHKHATURA

MINIATURE NO. 5

MINIATURE NO. 15

MINIATURE NO. 3

WOMEN CRYING IN THE VILLAGE

ARKUASHAGA

MINIATURE NO. 14

GAZAPKHULI

MINIATURE NO. 12

MINIATURE NO. 6

ONE WAY OF LASHARI

SABODISHO

Gia Kantsjeli bew. Tom Schipper

Traditional bew. Misha Sporck

Temu Kevkhishvili bew. Bram Faber

Traditional bew. Julian Schneemann

Gia Kantsjeli bew. Tijn Wybenga

Imeretian table song bew. Steven Verhelst

Gia Kantsjeli bew. Peter Vigh

Gia Kantsjeli bew. Ward Veenstra

Gia Kantsjeli bew. Willem van Merwijk

Merab Gagnidze bew. Willem van Merwijk

Work song bew. Julian Schneemann

Gia Kantsjeli bew. Toek Numan

Gia Kantsjeli bew. Hans van der Heide

Gia Kantsjeli bew. Sylvia Maessen

Traditional

Traditional bew. Sylvia Maessen

Gia Kantsjeli bew. Bram Faber

Akaki Tsereteli

Gia Kantsjeli bew. Julian Schneemann

Gia Kantsjeli bew. Christiaan Richter

Ioseb Kechakmadze bew. Maarten Spruijt

Traditional bew. Ward Veenstra

MUZIEK ALS TOVERDRANK

Door de aderen van de Georgische volksmuziek stroomt alcohol. En niet zo'n klein beetje ook. Wijze lessen over de traditionele zangpraktijk van deze voormalige Sovjetrepubliek kunnen in het land zelf worden geleerd tijdens de urenlange *soepra's*, de eet- en drinkgelagen waar veelvuldig wordt getoast op gewichtige zaken zoals de voorouders, de maaltijd, de vriendschap, het nageslacht, de streek, en niet te vergeten, de muziek. Vuistregel: wie zijn glas niet elke keer tot de bodem ledigt, beledigt zijn gastheer.

Toen de leden van het Nederlands Blazers Ensemble afgelopen zomer te gast waren in Georgië konden hun gastheren – de zangers van het Anchiskhati koor – tevreden vaststellen dat die Hollanders hun Georgische eet- en drinkregels snel onder de knie hadden. Maar de muzikale regels? Die bleken lastiger te doorgronden. De traditie wil namelijk dat men tijdens het uitbrengen van een toast losbarst in een hoogst intrigerende samenzang waarin elke stem een eigen parcours volgt, ogenschijnlijk amper rekening houdend met de melodische wandel van zijn medezangers. Een opwindende opeenvolging van dissonanten is daarvan het resultaat. Om de logica in die zangregels te kunnen horen moet je toch echt een geboren en getogen Georgiër zijn, ontdekten de NBE-ers al snel. Dus bleven ze met ontzag luisteren terwijl ze zich de drank en spijs goed lieten smaken. Daar, al etend, drinkend en luisterend, rijpte geleidelijk een muzikaal idee dat in deze tournee tot klinken komt.

Unieke muziek

Nergens ter wereld kent de Georgische meerstemmige muziek zijn gelijke, al heeft het karakter, voortkomend uit het gebruik van parallelle natuurintervallen, een paar raakvlakken met de polyfonie van Corsica en Sardinië. Eén ding menen Georgische muzikkeners zeker te weten: toen de Franse klankmeesters van de Notre Dame-school rond 1200 hun eerste meerstemmige experimenten aan het perkament toevertrouwden, hadden de Georgiërs al een eeuwenlange voorsprong met hun mysterieuze en unieke polyfone zangpraktijk.

De eerste harde bewijzen van het bestaan van de Georgische driestemmigheid stammen uit de tiende eeuw, toen monniken in hun gezangboeken driestemmige hymnen noteerden waarvan ze de muzikale structuren oppikten van de lokale bevolking. Zo komt het dat werklieden, drinklieden en religieuze gezangen uit dezelfde bron

putten; een bron waarvan niemand weet waar de bodem zich precies bevindt. Wel is het zeker dat de Georgische zangcultuur eeuwenlang dapper stand heeft gehouden, ondanks het feit dat de grenzen beurtelings werden bestookt door Turken, Perzen en Russen. Pas in de Sovjettijd dreigde een regelrecht gevaar: het Russisch werd de officiële taal, de Georgische muziek kreeg een Sovjet-ideologisch brandmerk. Waar voorheen de meerstemmige liederen in kleine bezettingen werden gezongen en de bovenste twee stemmen veel improvisatievrijheid hadden, ontstonden in de Sovjettijd gigantische koren, vaak van zo'n honderd man sterk. De Georgische polyfonie verloor aan flexibiliteit, subtiliteit en spontaniteit en veranderde in een klinkend monument. Uiteraard werden de teksten aan een strenge staatscontrole onderworpen en gingen de vrijheidsliederen in de ban.

Zo liep Georgië aan de leiband van een alles verpletterend systeem. Heel Georgië? Nee, kleine zanggezelschappen bleven moedig weerstand bieden en koesterden in het verborgene hun strijdlustige liederen, in de ruwe, ongepolijste vorm. Het is aan deze muzikale verzetsstrijders te danken - en aan de vele geluidsopnamen die al in Georgië gemaakt waren voor het losbarsten van de Revolutie van 1917 - dat er voldoende kennis bewaard is van deze unieke muziekpraktijk.

Nostalgie licht

In 1987 staken een paar studenten van het Staatsconservatorium van Tbilisi de koppen bij elkaar met als doel om onbekende Georgische gezangen voor het voetlicht te brengen. Aanvankelijk zongen zij liturgische muziek en verbonden zij zich aan de Anchiskhati Basiliek van Tbilisi waar zij onder de protectie van de Patriarch Ilia II kwamen te staan. Na de val van het IJzeren Gordijn kwam het Anchiskhati-koor echt tot bloei; jonge leden sloten zich aan, het repertoire breidde zich uit naar regionale stijlen uit alle uithoeken van het land, de studie naar improvisatiepraktijk van weleer nam een hoge vlucht. Specifiteit van dit mannenkoor zijn de *Naduri*, de werklieder, die tijdens zware en vaak monotone handarbeid werden verricht: krachtig en stoer repertoire dat het verhaal vertelt van vele generaties.

De situatie in dit concertprogramma is als volgt: waar de mannen van het Anchiskhati koor in het zweet huns aanschijns op het podium staan te werk-zingen, bevindt zich op een meer onwaars - lees virtueel - niveau een groep dames. Hiervoor zijn de dertig zangeres-

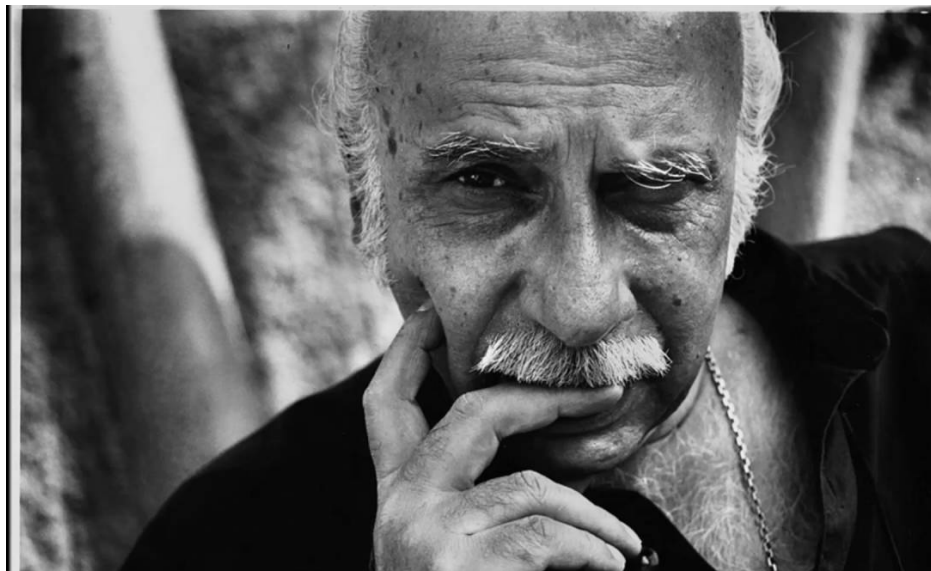
sen van het Gori koor speciaal in Georgië gebleven en zingen zij hun mannelijke landgenoten toe vanaf hun thuisbastion. Muzen zijn het: stijlvol, ongenaakbaar en onbereikbaar.

En de rol van de Blazers? Zij zijn de bemiddelaars tussen man en vrouw, tussen hier en daar, tussen toen en nu. Hun verbindende muziek komt uit de pen van Gia Kantsjeli (1935), Georgische componist, al lang woonachtig in België en een oude bekende van het NBE. Kantsjeli schreef zijn verstilde *Miniatures* voor viool en piano en maakte daarvan zelf een bewerking voor altviool en strijkorkest maar uitte ook de wens dat de stukjes in bewerkingen voor andere instrumenten zouden klinken. Speciaal voor dit programma bewerkten elf Nederlandse componisten een deeltje uit Kantsjeli's cyclus. Zo komt het volledige coloriet van NBE tot klinken en laten de musici daarmee een nostalgisch licht schijnen op de stoere en hemelse Georgische stemmen, waarvan je mag hopen dat die ook in volgende generaties zullen blijven klinken.

Dat zit vast wel goed: zolang de Georgiërs hun toverdranken tijdens de soepra's blijven innemen hoeven we niet te vrezen voor de teloorgang van hun muziek.

Saskia Törnqvist

GIA KANTSJELI

Wie Kantsjeli zegt, zegt geniale expressiviteit. Meeslepende werken met een dreigende ondertoon zijn het handelsmerk van deze Georgische componist die in 1935 werd geboren in Tbilisi. En hoewel zijn muziek tijdens het communisme nauwelijks bekend was in het Westen, ontstond later juist een soort cult rondom zijn composities. De oorzaak hiervan lag misschien wel in de klanken van de Georgische volksmuziek die nog duidelijk hoorbaar waren in zijn stukken, net als de invloeden van Béla Bartók.

Vanaf 1992, wanneer de musicus in Berlijn verblijft, grijpt hij nog vaker terug op de klanken uit zijn jeugd en zijn muziek wordt spiritueler dan daarvoor. Zijn muziekstukken uit die tijd worden vaak vergeleken met composities van Arvo Pärt. Kantsjeli's muziek is vanaf dan beschouwend, sereen en bijna filmisch, maar de dreigende ondertoon blijft hoorbaar voor de echte Kantsjeli-kenner.

Het NBE heeft al jaren een bijzondere band met Kantsjeli. Niet in de laatste plaats, omdat hij met zijn muziek bruggen bouwt van Oost naar West. Het is dan ook niet verwonderlijk dat zijn muziek een prominente plaats heeft gekregen in NBE's programma 'Georgië'. Kantsjeli's miniaturen zijn speciaal voor deze gelegenheid in een bijzonder jasje gegoten door 11 Nederlandse componisten.

ANCHISKHATI KOOR

Een groep jonge vrienden, allen met een andere achtergrond, maar mét een liefde voor Georgische volksliederen. Zo begonnen in 1987 enkele studenten van het Tbilisi National Conservatory een a-capellakoor, beter bekend als het mannenkoor Anchiskhati.

Het ensemble wilde niet alleen de oude, authentieke Georgische volksmuziek aan het publiek laten horen, ze verdiepten zich ook in de vergeten negentiende-eeuwse muzieknotatie voor koren.

De mannen zijn tegenwoordig niet alleen razend populair in eigen land, ook buiten de landsgrenzen van Georgië staan ze bekend om hun uitvoering van de traditionele Georgische kerkmuziek. Hun volkomen unieke performance is dan ook een voorbeeld voor vele jonge volksensembles.

GORI KOOR

Charismatisch, expressief en verfijnd; dat is het Gori vrouwenkoor onder leiding van dirigent Teona Tsiramua.

De geschiedenis van het koor voert ons terug naar 1970, toen het werd opgericht door Shalva Mosidze en Alexander Kacharava van Gori's School of Music. Dankzij dit tweetal werd het koor bekend, vooral vanwege de temperamentvolle zang en sonoriteit.

Nu treedt het koor op tijdens muziekfestivals en tours en dit jaar staan zij virtueel samen met het NBE op het podium om met hun Georgische zang ook het Nederlandse publiek te veroveren.

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

Het Nederlands Blazers Ensemble (NBE) is een groep van ruim twintig topmusici die zo'n tachtig keer per jaar samenkomt om in binnen- en buitenland bijzondere programma's te spelen. Gezamenlijke bezieling en honger naar avontuur drijft het NBE tot het maken van theatrale muziekprogramma's die zelden onder één muzikale noemer te vangen zijn; het NBE speelt muziek van alle soorten en maten die de zinnen en verbeelding prikkelt.

Naast de concertseries door heel Nederland verzorgt het NBE ieder jaar het spraakmakende Nieuwjaarsconcert dat door de BNNVARA op tv wordt uitgezonden.

Het ensemble wordt regelmatig uitgenodigd voor bijzondere gelegenheden. Zo trad het NBE op tijdens staatsbezoeken in India, Thailand en Turkije, en was het te gast in de fameuze PROMS serie in de Royal Albert Hall in Londen. Daarnaast mocht o.a. het NBE tijdens de inhuldiging van Zijne Majesteit Koning Willem-Alexander de muzikale invulling geven in de Nieuwe Kerk. Tevens is het programma van de dankbetuiging aan Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix op 1 februari 2014 samengesteld door Bart Schneemann, hoboïst en artistiek leider van het NBE.

Het NBE kenmerkt zich niet alleen door haar eigen signatuur, hoge kwaliteit en diverse repertoire, maar toont met regelmaat haar maatschappelijke betrokkenheid middels bijzondere projecten, zowel in Nederland als internationaal. Het NBE hecht groot belang aan het maken van muziek met en voor minder kansrijken en op plaatsen waar levende muziek niet vaak klinkt.

Artistiek leider Bart Schneemann over het NBE:

"Wij houden ervan muziek te spelen uit alle windstreken en van alle tijden, en alle muziekstijlen met elkaar te verbinden. In elke voorstelling proberen wij de kracht van al die prachtige noten te gebruiken om u een verhaal te vertellen. Een verhaal dat u zal ontroeren, verbazen en op andere gedachten zal brengen."

LOPOTA LAKE
Resort & Spa

The Place Where Time Stands Still

Accommodation for **300 people**

- ✂ 4 Meeting Rooms
- ✂ Forest Spa
- ✂ Quad Bikes
- ✂ Restaurants
- ✂ Wine Cellar
- ✂ Kids Club
- ✂ Outdoor & Indoor Swimming Pools
- ✂ Fitness and Saunas
- ✂ Stable

www.lopota.ge | T: +995 322 400 400
info@lopota.ge | Lopota Lake Resort & Spa

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

artistieke leiding
algemeen directeur
zakelijke leiding
hoofd productie
productie en educatie
hoofd marketing
marketing
muziekvoorbereiding
hoofd educatie
stagiair educatie
licht
projectie

stagemanager
geluid
film & editing
inleiding

Bart Schneemann
Niek Wijns
Karen Smit
Elena van Slogteren
Loes Worm
Olga Mouret
Floor Pletzers
Geert Rubingh
Claartje Gieben
Paul Hoekman
James Murray
Genes Peters
Harmen van 't Loo
Luc Kossen
Donné Roos/ Theo Janssen
Darren Carter
Saskia Törnqvist

DE VOORSTELLING GEORGIË WORDT MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

Stichting Lucendi

LOPOTA LAKE

Resort & Spa

www.lopota.ge

GEORGIA TO SEE

GROVE HOTEL TBILISI
NEDERLANDSE AMBASSADE GEORGIË
LEVAN TSKHADADZE

Nederlands Blazers Ensemble
Korte Leidsedwardsstraat 12
1017 RC Amsterdam
0206237806
info@nbe.nl
www.nbe.nl

FONDS
PODIUM
KUNSTEN
PERFORMING
ARTS FUND NL

NBE'S
LOTGENOTEN

AFK
amsterdams
fonds voor de
kunst

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

CONCERT TIVOLIVREDENBURG

EEN VERHAAL VAN VERDRIET EN HOOP OP EEN BETERE TOEKOMST
MET MUZIKANTEN UIT ASIELZOEKERSCENTRA IN NEDERLAND

WO 01 NOV 2017 AMSTERDAM PODIUM MOZAÏEK
DO 02 NOV 2017 LEEUWARDEN DE HARMONIE
ZA 04 NOV 2017 HELMOND CACAOFABRIEK
ZO 05 NOV 2017 UTRECHT TIVOLIVREDENBURG
DI 07 NOV 2017 APELDOORN ORPHEUS
WO 08 NOV 2017 HEERLEN PARKSTAD LIMBURG THEATERS
DO 09 NOV 2017 TILBURG THEATERS TILBURG
ZO 12 NOV 2017 ENSCHEDE GROTE KERK
DI 14 NOV 2017 WAGENINGEN JUNUSHOFF
WO 15 NOV 2017 AMSTERDAM PARADISO